

Kurmelt
ja
niidult.

H. LEHTE
RAAMATUKAUST

Lunletand

A. Rennit.

Wihandis,

A. Renniti raamatukauplase
tuluga. 1894.

Siind 25 kop.

228

Marmelt ja niidult.

Luuletanud

A. Rennit.

Fr. H. Krutzwaldt nim.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

EA 11604

H. LEOKE '88
AASV-RAAMATUKOGUST

Wiljandis,

A. Renniti raamatukaupluse kuluaga.

1894.

8E3

Дозволено цензурою. Юрьевъ, 31 августа 1894.

А. Grenzsteini trüff, Jurjewis.

Murmelt ja niidult.

Kui kõndisü ma peural pikkamisi,
Ehk astusü wa'st halja aasa pääl,
Kus õhus kõiskas linnukeste hüäl
Ja rohu ladwal läikis kaste-wesi.

Süis noppis nurme-lille nupukeši
Ja armsaid aasa ehtekeši tääl,
Mis silma juhtusiwad siin ja sääl,
Ming köitis kimbukešeks minu käši.

Toon sulle, isamaa, oh wastu wõta,
Need lihtsad lillekešed lahkel hüäl,
Mis pühendab sul' süda, soe ja truü.

See olgu tunnistuseks, et ei jäta
Sind armastamast, kui ka waljul wäel
Sull' laula luua sulgutakš' mu suu.

✱

✱

Siglane, õnnelik.

Nii kui kalju liikumata
Seisab mere laine ees,
Nõnda kindel, kõikumata
Õige süda riina sees.

Misab elumeri wuhul,
Kustub silmist kuldne rand,
Õige süda siiski rahul,
Õndsalt tuksub õige rind.

Õigus, õigus, kõrge sõna!
Püha rahu, õnne täis,
Lehwi igas hinges sina,
Siis maailm on paradiis.

Unusta!

Kui kulagil sa oled kaotanud

Kord ilma süüta oma usaldust,

Ja kahtlus su pääl' warju waatanud,

Mis näitab kõikidele hirmus muft. —

Sis oleks asjata, kui sa süäl nõuaks,

Et seda wõideldes weel nuest' saaks;

Su oma usaldus ei enam jõuaks

Ka seda wastata, see warjuks jääks.

Waid parem waikselti süält eema' tõtta,

Ku' sinna maha jääda kõik mis jääb, —

Ja ainus kord weel mälestuseks nuta,

Sis unusta kõik, sellest küllalt saab. —

Oh ilma piirid lõppemata laiad,

Küll kuskil ikka jälle kohakeft

Ka sinu endal peidupaigaks leiad,

Kus lugu peetakse weel truuduseft.

✕

✕

Mu pääle ära laeba.

Mu pääle ära kaebduft kannu,

Mu kallis, kallis isamaa,

Et talun sinu püha pinda

Ma tööta seistes asjata.

Küll teau, küll mõistan, palju oleks

Sul pärida su poja käest,

Küll tunnen, mis mul teha tuleks,

Kuid käewars on nõder wäest.

Seft minu kurba wähtud rinda

Sa kata kalli mullaga,

Ja kaunista mu kalmu pinda,

Su eha-koidu hullaga.

Kas ruumi saada tulla tööle,

Kes õnne hõlmas kasunud,

Kel kätkest juba eluteele

Wõim kaasaliseks asunud.

Chk wonnal, kes siis wõimsal sammul
Mu kalmu kambrišt üle käib,
Du käed nii õnnistatud rammul,
Et maksta ka mu wõlad wõib.

Ilu ja woorus.

Küll ilu, woorus, õrnad õekesed,
Kaks õiekesta ühes roosipuus,
Kuid siiski teine teise saatul' osalised,
Sest kaduw esimene, teine ikka uus.

Kus aga ühte hinge ehitades
Mad ühenduses pannud kokku käed,
Süäl pilt kui paradüüsišt wilgub waates,
Süäl, inimene, ilmiš inglit näed.

Siiski tea.

Kui ka saatus randne wälja
Naskelt rõhub rändajat,
Kui ka wõitlemisi palju,
Kimbatused kibedad. —

Kui ka mäsab elumeri,
Lained lööwad üle pea,
Kui ka õnnepüikest wari
Wahest katab, — siiski tea:

Kui sul hinge ilmas aga
Mingi torm ei müriſe,
Süda rinnas õige, waga,
Tuksub ja ei wäriſe.

Ei ſis wõideldes ſa nõrke
Saatusega, elumäel
Purustada wõid kõik wõrke
Õnnelikult wõimsal käel,

Silja!

Ma tegin endal' taewa, imeliku,
Ja süädin elama üht inglit sinna;
Ta seltsiliseks tahtsin ise minna;
Üüb katkes, kukkunefin kuristikku!

Nüüd hinges põleb kahetsufe tuli;
Ei enam aita see, oh hilja, hilja!
Nüüd pean maitsma eksimise wilja,
Mis kasvatas mul kerge küe küli.

Sa, Isa, tead, kui eksilik on noorus,
Oh anna andeks! jäänud mul ju woorus,
Sest lõhkeks rindgi, hing ei wõriſe. —

Ka pole teistele ma paha teinud,
Waid enda wastu eksirada käinud,
Mu pühad pärlid heitnud porisſe!

K u h u ?

Sala saatus, kas mind wõtad kanda?
Kuhu, kuhu? — Oh et teaksin ma!
Wiid mu laewakest kord rahu randa,
Wõi ehk kalju otsas katkeb ta?

Wõitle wüsimata! hüüd, mind kutsud,
Ou mul paradüis wõi põrgu ees? —
Asjata hing sellest teadust otsid,
K u u l e elu, surm on tõe sees! —

Siinilillele.

Silm siinilillekest nägi,

Kui metšas rändastin ma,

All orus hallika ligi,

Hoor, õrnake, õilmitšes ta.

Õhk liigutas õrnalt ta lehti,

Ja wärišes warre pääl,

Ta nupuke, kesse weel lahti

On puhkenud hiljemal ööl.

Ma waatašiu mõtetes teda,

Kuis liikus ta tuule ees, —

Ja nõnda, jušt nõnda ka süda

Mul wärišes rinna sees. . . .

Oh wäriše pääle, ei taha,

Ei saudagi keelda sind,

See tundmus on õnnis ja püha,

Milles sa tukšud nüüd rind!

Siin waremed

Siin aherwars ja waremate puru,

Ei suudaks uskuda, et see on tõsi,

Kus õnnelofs, mis ehitas mu käsi?

Mis pidi kindel saama ülearu. . . .

Kuid polnud nii; ta katust lõhkus muru,

Ja alusmüüriki ka woolaw wesi

On ära wõnistanud pikkamiski. . . .

Ta langesgi — ja kiwid katwad muru. —

Kui unenäos ma mälestuse jälgel

Weel üle waremate wangun nüüd

Ja kuulen hinges kurwa kaebe hääle:

Miks õhkad õnnetu siin pisarपालgel,

Seft langemiseft on sul endal süüd:

Miks ehitafid maja liiwa päüle!

Wõta tagasi!

Mis on elu? — unenägu!

Üks õhulosfis ehk pilk. —

Mis on õnn? üks muinaslugu,

Kui metsahüüde wastuhelk.

Ja lootus? — hommikune udu,

Kui peteline põua-wälk!

Arm? — paljus? — kõik luulekudu,

Kui roosilehel hastetilk. —

Ei kõrbes, kibuwitfa metfas

Wõi figineda taewa taim.

Kind nõder, põrmuline, kitsas,

Ua sees on wangis waene waim!

Seft kõrge Isa, Sinu ette

Ma palwes panen waguft

See kink, mis uskud Sa mu kätte,

Oh wõta, wõta tagasi!

Ära kiitle!

Ära seega jõudu näita,
Et sa püüad walguist wõita.
Ära sellest kiitle sa,
Kui wõid künulaid kustuta' . . .
Saab sul seega walmis käsi,
Pimedas ka istud isi,
Keegi siis ei näe su wäge,
Kas sa küll ehk tõstaks mäge.

Tule talweke!

Põnes paisub palweke:

Tule, tule, talweke! —

Kadund lootus — kange külm,

Hinge walu, — tormi ilm,

Märatseja tuisumäng —

Mälestuste surma süng:

Need on wennad, küsi kües,

Ränd'wad ühenduse wäes.

Põnes paisub palweke:

Tule, tule, talweke!

Jah, ta tuleb! — ongi siin,

Kurba meelt tal wasta wiin, —

Tasa, tasa, waiki nüüd,

Sure hinges iga hüüd. —

Külmaks saa, oh rinnake,

Talw on sinu wennake!

Madal rind.

Kui sa õelale teed head,

Siis ta mõtleb: nõnda pead. . . .

Nõuad ta käest, mis ta peaks, —

Mõta laim ja põlgatus heaks. —

Kitlast rinnast elukohhta

Ei või kõrgem mõtte tahta,

Süül on ainult leidnud asu

Ainus tundmus: omakaalu.

Armu tasugu auusus!

Kus armuhüüd ei leia vastakõla,
Kus hing end hingele ei pühenda,
Kus tundmus tundmusel' ei kokku sulda,
Ja kahte igatsust ei ühenda:

Süül õnnetumal armul auusus kõrge
Siis pühal mõttel püüdku tasumist,
Ja palmigu tal mälestuse pürge
Ea igatsatud taewa öiedest.

Ja hoidku, et süül kergemeel ja põlge
Ei õnnetumal hingel haavu löö;
See oleks pimeduses wälgu walge,
Mis hirmsamaks weel muundab tormi öö.

Järwe pääl.

9. juulil 1893.

Ilm ilus ja vaikne on järwe pind,
Paat liigub nii tasa, nii tasa; —
Nii tasa, kui tuksub rahulik rind,
Kel tundmata tormide kisa.

Wee-peeglisse pilgub pilwedeft kuu,
Ja tähed on tumedalt näha,
Ning „Märskä“ pool laulab üks neiu suu,
Ja „Männamäe“ taga näis eha.

Me istume paadi sees hulgana.
Hõõm kõikidel hinges asub;
Ja mõnestki silmalt pool salaja
Pilk pilkusi õndsasti tasub. . . .

* * * * *

Kuid mina? . . . Suu naeratab minulgi ka,
Teen nalja, a'au teistega juttu, —
Nii pean! — Ei ükski his mürgata saa,
Kuis warjab film wägisi nuttu. —

Ei ükski his näe, kuis salaja süäl
Ma lillefi kimbuks köidan,
Kaks sõnakefi kirjutan kaarti püül'
Ja üheskoos laintesfe heidan.

Mul palaw, ma wäfind, — wist sõudmiseft?
Kui puhkada tahakfi wähe,
Silm mõõdab mõttes wee sügawust,
Kuis põhjas kõik waikne ja jahe!

Kewadine unenägu.

Minu sin kord öielises hällis,
Kiigutatud hellal ingli käel
Kewadisel koidikul — hinges ime wäel,
Õõtsus unenägu, õnnis, kallis. —

Kuldses templis lendas waim ja nägi
Õnne altari si särawaid,
Püha paradiisi wärawaid
Kaitse-Keerup lahkest lahti tegi.

Äga enne, kui weel täiest' astu'
Püha pinnale mul jõudis jalg,
Äratas mind unest päikse palg' —
Tõhiduse hääl mul kostis wastu:

Kewadine õõ on lühikene
Unenägu, kaduw filmapilk,
Tema kujutus kui kastetilg,
Äga mälestus on igawene!

Hariduse wastalifele.

Keske hariduse wastu
Tahad wõitlusele astu',
Keske rahwa tööle-tungi
Tahad paelutada wangi, —
Katsu enne päik'se sära
Taewast kustutada ära;
Saad sa korda sellega,
Tule siis ja wõitle sa!

Siis nuhtle mind . . .

Kui nõder jalg wast elurajal,
Mul ehkib kõrwal' õigelt teelt,
Kui mõne kiusatuse ajal,
Ma kaotan ehk kindlat meelt.

Kui taewa pühadust põlgan,
Kui wenna wastu patustan,
Kui isamaad ma ära salgan,
Ehk muidu nurjatumaks saan.

Siis anna andeks, Kõrge Isa,
Ja kinnita Su nõtra last,
Hääl püüdel jõudu juurde lisa
Ja aita hoida ehkimaist.

Saab aga süüta neiu nutta
Mu ülekohtust pisaraid,
Siis waljult kohut mõistma ruttu,
Mind nuhtle, nuhtle sedamaid!

Mööda!

Nüüd mööda on see õnnis uuenägu,
Mis südant kiigutas kui ingli käitel
Ja hinge jootis paradüüsi lättel,
Mis üleilmlik — jumalate jagu. . . .

Jah, mööda, mööda, — taewas aita kanda!

Meil pole süüdi kumagil see pärašt,

Et petetud sain sinifilma särast.

Tu wistist pidi sündima see nõnda!

Jüü terweks nüüd, mu endue ebatumal,

Kes olid mulle ekhnd õnnetumal

Küll kaua kumardatud kuju kõrge.

Küll palju, palju pisaraid see nõudis,

Kui süda wiimaks otsusel' nüüd jõndis —

„Sa oled waetud ja — leitud kerge!“

Kallis kotus.

(Tarvastu teelemurdes.)

Mu meelen kuldne kodu kotus,
Ma sageste nüe und weel sest,
Kos õndsa esä kallis katus
Mu warjas waikist latsekest.

Mäest alla, mööda kopli weere
Süäl pa'lla jalu paterdi
Sis ringi üle Ridaslaare
Kaits peokest täis lillest.

Nii Piirikese mäele lätsi
Kos küla latse hiiksiwe;
Kos Märt ja Main, Hinn, Atsi
Mu kaugelt joba hõiksiwe.

Sää! pidu pillerkaari teime,
Ja lohun laia kiwi püül
Wõileiba, kamakükku seime,
Mis ristiema jagas süäl.

Kos wahelt ka weel ikke saime,
Kui pajupill meil katik läits,
Ehk warba wastu kiwi leime,
Wõi karmani seest kätte wäits. . . .

Näüd kadund!... Igaweste minnu
Lee armfa aja ammugi.
Me, latse, nagu esind linnu,
Kik ilma laanen laiali. —

Ka lohk ja saar saand teifemasfe
Ja mäge muutnu hoolsa küe,
Ming koplise om kaswand kase.
Kuid mälestus ei meeleft läe.

Ulf, isamaa ja armastus.

Ulf, isamaa ja armastus,

Need sõnad suured, pühad,

Hing nendega võib awalda'

Kõik kallid, õndsad ihad.

Ulf, — hinge õnnis tulew ilm,

Ta warjul kuldseft koidab,

Ta pehme, püha taewa pael,

Mind lootustega köidab.

Ja i s a m a a ! — kui kalliste

See kõrge sõna kõlab,

Oh õnn, oh tundmus, waimustus,

Mis selle sees kõik elab !

A r m, magus, püha palens,

Tüür, kompas elulaewas,

See wilets, surnud tema rind,

Kel tundmata see taewas.

Ulk, isamaa ja armastus,
Mul kallid kustumata;
Mu hüüd, mu püüd, mu sõnde siht,
Teil truuks, truuks jääb mu süda!

Kerge.

„Kärmelt toimetab sa kerge käsi,
„Liikumine kerge, kaunis, kena,
„Kerge jalg sul hüpates ei wäsi, . . .“
Oi, see mõnelegi magus sõna!

Oled kerge nimeta hord seda,
Sõna täies tähenduses aga,
Noh, siis warsti saad sa lajatada; —
Kerge kõrwale see raske wäga.

S a h t u j a.

Kõik on wait ja päewa käre

Kinntan'd õõ rahu säle,

Kõrgelt walwab tähte süra

Hingawa maailma üle.

Daljas orus, linna taga,

Magu eemal kõigest ilmast,

Kangeb vaikse kohinaga

Wesi weske liiafilmast. . . .

Noormees kõrgel kalda weerul

Üksi, nagu unistaja

Kuulab, waatab ojakäärul

Üksiseiswat weikest maja.

Ainlast aknast sääl nii hilja

Magu tähekene hele,

Paistab tule walge wälja,

Läiket heites lainetele.

Seep' sääl sundind seisatama
Noortmeest, kauge maale minnes,
Sest ta teab: sääl palub tema
„Jällenügemist kord õunes!“

* * *

Üksteist õnnel jälle näha
Suur ja rõõstirikas sõna,
Kui ka ikka nii ei lähe,
Kui see hüüd, nii hää ja kena.

Süski annud inimestel.
Taewas kinnituseks seda,
Et ei lõhkeks lahknemisel
Mõnes noores rinnas süda. —

Unes ja ilmsi.

Oh ärk'wal armul elu-aste,
 Tüis unenägu õnnis õõ,
 Ilm nagu ime pärli wõõ,
King õõtsub õnnes õndsamaste. — —
 Õõ lahkub, kumab koidu kuld,
 Õru süda õõgab elu tuld,
Sa ärkad, nutad walufaste.

Sõrta naja.

Naistis kannis koidu kullas

Üle wee kui siiniir

Õnneranna õitsew kallas,

Igatuse ilma piir.

Palaw püüe püha wäega

Paisutas mu põue siis,

Tõmbas mind kui kange häega,

Ütles: süäl su paradiis!

Ei mul tulnud tormi meele,

Mäinud laineid mäisawaid,

Paati, purjud üles, teele,

Sinna, sinna sedamaid!

Agas waewalt end'sest ilmaft

Tõudsin eemal, oh mis näin: —

Kuule Eeden kustus silmaft,

Tõsi d u ft süäl tunda sain!

✧
Tormi-eit ja wete waimud,
Kalli ilma kaitsejad,
Mäitastwad oma wõimud,
Paadikest löid ümber nad!

Üle käis m'ust mäslaw wesi,
Regutas all hirmus hand,
Kõrkjast sai weel kinni kähki,
Kui ju nõrkel nõder jõud. —

Katkeb nüüd mu ainus tugi,
Kõrkjakene noor ja nõrk,
Siis mind neelab lainte wägi,
Sügawuste kole kurk.

Neela ära, — wii mind randa, —
Oh ükskõik, ükskõik mul see:
Wilets elu, ei tal hinda
Kui on kadund õnnetee!

Luuletaja osa.

Mis on luuletaja osa,
Töö ja palk ning pärisjagu?
Muud kui ainult alatafa
Kugufida luuletagu.

Aga sõnakest ei tohi
Tõde salmidesse panna,
See on nagu kibe rohi,
Mida õrnem ilm ei kannu.

Teeb kord kogemata seda,
Koke abi palgatakse,
Ilma armuta siis teda
Mehemoodi malgatakse.

Õrnakesed kellitatud
Ingli nime kuulumisega,
Ja neil sage'lt seletatud
Sarnadusest roosidega.

Meelitus neil ühki maksab,
Hää ja tubli nende silmas
Mees, kes meelitada jaksab
Ja ei julge öelda ilmas,

Et ka roosikeste riigist
Keitaks karu-ohakaid;
Et kord ingliskeste liigist
Kaugend inglid ilma said.

Ära füsi!

Oh kõik on must ja pime, pime!
Mu ümber hirmus ööde ring,
Ta kustus silmist — kuldne kume,
Ehk igawest?! — Sest hirmul hing.

Ehk igawest?! — Hing ära küsi,
Mis toob mul tulewiku tuud,
Ehk wastus oleks kurblik täsi, —
Suu waiki, kui ka lõhkeks riid!

Mis aitab, kui ka hinge häda
Maailmal' katsums kaebada. —
Oh, saatusel on rõõwli süda,
Kui mängib meie õnnega.

Seft warjan põue põhja walu,
Ja palwes panen kokku käed,
Ta õune, õrna õitswat elu
Küll kaitſku kallid taewa wäed!

Kas aeg ja saatus tuua mulle
Mis tahte, kanda jõuan kõik.
Kui aga seda tean, et talle
Jääb ikka paistma õune läik'.

Truu seltsimees.

Miks tõused hingest kaebdus hale,
Miks sagedasti ohkad riud,
Et elutee on tühi, kole,
Et võeras, üksti tunnud end.

Mis seft, kui kallimaid ka kõike
Sult aeg ja saatus riisund on,
Kui looja läinud lootus' päike,
Kui kustunud on arm ja õnn.

Kui sõbrad truudust tühjaks teinud,
Kui kadunud usaldus su eelt,
Kui petetud end oled näinud,
Weel hiski ära heida meelt! — —

Üks seltsimees on ikka teada,
Kes ialgi ei lahku sul, —
Käib süga ühes eluteeda,
On truud ja ustaw nagu kuld.

Just siis, kui haawa saad sa ilmaist,
Kui murrab maru elupuud,
Kui lang'wad pisarad su ilmaist,
Siis kindlamalt sul annab suud. —

Sa küsid hing: Mis on ta nime?
Oh tee mul tutwaks teda ka! —
Sul tundmata? -- See oleks ime...
Üks mure-walu ole ta. —

Õnnetu.

See õnnetu, kel' loodus filmad annud,
Kuid aga käted kõidikusse pannud,
Ta võib, mis tarwis, kohus oleks, näha,
Kuid siiski midagi ei suuda teha,
Maid wantab võimetult, täis valu süda....

Meel õnnetum see juhtijata pime,
Kel wabas kätes jõudu nagu ime;
Ei õnnetu sel süda ainult endel,
Maid õnnetust ka saadab õedel, wendel.
Ma nutan mõlemaid, kuid rohkem teda.

M i l l a l ?

Oh millal katkeb neetud ahel,
Mis lahutab nüüd wendaksid?
Mil punub kõige rahwa wahel
Ar m inimliku sidemeid?

Mil paneb inimestel kõigil
See õnnis tuudmus kokku käed,
Et kõik on ilmas elukäigil
Üksteise wabad wennad, õed?

Oh, sünniks see, ilu taewa tempel
Siis oleks, ilmuks igal pool
Meil Jumal külalise kombel,
Kui Mamre hiies muistsel a'al. — —

S u e s — p õ e s .

Hälle siin! — Oh tere, tere,
Kallis sõber, talvekun!
Sinu käsi kindel, kare,
Kälm su rind, kuid truu, nii truu!

Maatan õues — wäli tali
Walitsemas wõimsal wäel,
Tunnen — põues saatus wali
Kiißumas käin'd rõõwli käel. —

Maatan õues — lumi langeb,
Katab külmand kõrremaid. —
Tunnen — põues elu angeb,
Kõrged lained külmawad.

Kuulen õnes — tormi tõstab,
Hulgub raagus okfadel,
Kuulen põnes — vastu kostab
Nagu kaeblik surma-kell. — —

Kõigiti nii ühte nägu,
Põu ja õu kui õde-wend.
Sest mul kallim aastajagu
Talwekuu, sa jake rind. —

Elu lainetel.

Torm kohab, õõ pilkane pime,
Tuld pillatab pikse-taast,
Ja lained, mis hirmus ning ime,
Mu ümber ka mäsawad.

Mu paadike kõigub nii waljust';
Mist warsti saab wajuma ta.
Tüür, kompas ja katkes'tud kaljust,
Torm purjupuud purustau'd ka.

Küll kaldale tahaks, oh aga
Ea kaugel, ja raugen'd mul jõud!
Sest elu, jää jumalaga!
Tu tere, all aegutaw hand!

Unustamata õhtu.

Sind, õnnis õhtu, unustada
Ei ial jõua minu rind,
Maid igawesti, kustumata,
Saau ikka mälestama sind.

Kui lauges lahkest lapse silmast
Mu südame üks püha pilk,
Jult nagu õndlast Isa ilmast,
See koidutühe waikne wilk.

Siis nagu waikne magus walu
Mu rinda pehmelt paisutas,
King maitfes kui uut õnnist elu,
Mind lahke lootus kaisutas. — —

Oh süüta selgus, sügaw süra!
Oh lapseline lahke läik,
Kui see ei kustuks ial ära,
Kui looja mul ei lüaks see päik'

Kui wiiviks minu pääle waate
Heit selgist silmist igawest,
See juhataks mu elu saate
Siis rahu randa tornideft.

Pennab sinna.

Pennab siuna waim ja waate,
Mõlgub meel ja mõteke.
Tasa, õrnalt, õune nate
Doowab hinges hellaste.

Ihkab häälel ilmunedu,
Tundmuft sõlmi sõnadeks.
Waene sõna, jõuad seda?
Ilmaski! Sa nõder seks.

Üksnes sala sinna sõua,
Soow, mis hinges ilutseb,
Mis ei sõua velda jõua,
Siinult tundel elutseb. —

Ära tahkle!

Ära hakkle, isamaa!

Ehk küll nimetan sind väha,
Siiski mulle püha, püha,
Kallim üle kõige sa! —

Ära hakkle, usu mind!

Siin on süda, siin on käsi,
Ei sul trundust kanda vähi,
Kuni ükskord külmu on rind!

Meel kannata!

Jalg ehkib, otlib rada

All pime põrmu pääl,

Kui kana? ! külib süda,

Silm waatab üles pool.

Süält waikselt vastu wantwad

Kuu, tähed, kuldne koit,

Kui kannid kutseid saatwad:

„Sa rahu leiad siit!“

Siis igatsuse wiival

Mu mõte üles käib:

Oh, millal ingli tiival

Hing sunna jõuda wõib!

Üks hääl kui rinnas tafa

Siis ütleb salaja:

Sa waene eluwõsa,

Meel oota, kannata!

Ja mõtle kord ka järel,
Kui tähte paistel käid,
Kas rõõmudes, kas murel
Sa süäl kord olla võid!

Sa ehsid!

Sa oled kartuses see roosi päraht,
Ja mõtled ekslikult, et ainult seda
Süit ihkab noppida mu hing ja süda,
Ja walwad kahtlussega mind kui warast.

Sa ehsid, ehsid! — Jäta kartus maha, —
Üks kannikene kaugel metsa hõlmas,
Oa minu õnn ja igatsus siin ilmas. —
Ei ma su oiaft uhket roosi taha! —

Lootusele.

Oh kustu, kustu sala säde,
Mist lenda lootus petlik lind!
Miks püüad peita kurba tõe,
Miks püüad pilgata veel mind.

Sa kergemeele kakfik-õde,
Miks kippud hinfama mind veel?
Ma tunnen juba elutõde,
Ma tean, kui petlik sinu meel.

Ma tean, et selleks sinu tiivad,
Mis lainad wahel lahkusel,
Mind pilguks paradiisi wiivad,
Et kukkuda his hõrgem mul.

Kus on, mis lubasid ju kana,
Kus kõik need kuldseid kujud jäid?
Sa petsid! — ei sest enam jõua
Sind usk'da, mine, mine nüüd!

Ekstus.

Oh ekstus, et üteldakse
Sind õhtuks, elu wiimne tund.
See mõistmata, kui üteldakse,
Kui tooks sa hingust, ööd ja und.

Sa oled hommik, kallist püewast,
Üks õnnis ärkusele-hüüd,
Waim pääseb unenäode waewast,
Mis eluks üteldakse nüüd.

Seft ammu igatsen sa järel',
Oh püha pilk, kes wiid mind hit,
Kui laewnik laial tormi merel,
Mil rahuranda jõuab sõit.

M u t a !

Juta, waene wend ja õde,

Et nüed sageft e b a t õ d e

Kroonitud auupärjadel. —

Ifa õigus ammu maetud,

Kalmu künkal rohi kaetud,

Kein'wa laste pisarail. —

Ainult weel ta armas nime

Järel jään'd kui muiſtne ime,

Mälestuseks rahwa ſuus.

Aga nüüd ſee kallis warjus

Hõiskab õelus, walskus, kurjus,

Magu walitseja uus. —

Ma tunnen!

Seft sõpruseft mul pole isu,

Kus warjatud on wariseer;

Ma olen maitsnud selget nifu,

Seft tunnen, mis on karu-kaer.

Ma näinud ilul hiilg'wat cha,

Mul kuman'd kuldne koidu kiir,

Seft tunnen, oskan wahelt teha,

Kui wehib wirmaliste wiir.

Mu pääle paistnud päikse walge

Tüis sooja sära elujõul,

Seft näen, kui kahwatanud palge

Ja tunnen külmad kiired kuul.

Mu hing on võtsnud sõprust hõlmas,

Mis truu ja kindel nagu kuld,

Seft tunnen, tunnen juba ilmas,

Mis peteline läikiw muld.

Kõik jõuan kannata.

Mul tehtagu mis tahte häda,
Tõos, sõnas, mõttel madalal,
Kõik kannatada jõuab süda,
Sing andeks anda haawajal.

Ja päälegi võin palvetada
Tal andeksandmist Isa käest:
Oh Kõrgem, ära nuhtle teda,
Ta wilets eksh nõdrast wäest!

Kes aga punitub pahal mõttel
Mu hinge püha paleust,
Kes haawab armu kurjal kätel,
Toob õrnal õiel õnnetust.

Ei sellel andeks anda suuda
Sing ialgi ta ekhmisst, —
Sest seda haawa aeg ei munda,
Ei paranda' wõi igawest.

Rahumiseks.

Miks lendate, oh lahked päewad,

Miks kannad tiibu, kewade?

Miks ajaratta ringid wiiwad

Kiig ruttu õnned õhtule!?

Aeg, saatus — rõõwel! kas sa tead,

Kui mind nii riisud elu sees,

Ma kaeban, wastutama pead

Sa jumalate trooni ees. — —

Ei aga, kewade, su järel

Ma muidu nõnda karta wõiks;

Ei mõlguks muidu mõte murel,

Kui kallimat sa mu'lt ei wiiks. —

Sa aga lahkud, lendes lähed,

Miid lehkivad lilled luhalt — ja

Õõ algab, taewast kust'wad tähed,

Mu kuldne kuu, ta kustub ka!

Oh, ära lahku, ära kustu,
Mu kewade, mu täht, mu kuu!
Ei jaksa elurada astu',
Mind juhatada ükski muu.

Ehk ometi, kis jäta malle
Sa nõrgaltgi see lootus weel,
Et ükskord, ükskord aga jälle
Mul ilmuned sa eluteel.

Siis jõuaks elulainetega
Ma heidelda mu tormi ööl,
Siis wõitleks walju saatusega,
Ja wõidaks ka, ükskõik mis eel! —

Jää terweks!

Jää terweks, õnn, nüüd Jumalaga,

Mu siamaalne seltsimees!

Küll oli kaunis, kallis aga

Su seltsis käia elu sees.

Ehk küll sa mind ei kätel kannud,

Su armulaps ei olnud ma,

Ei kuldses kätkis kiigutanud,

Ei jootnud oma rinnala.

Waid harwa ennast kaugelt näites

Mul wahest waates wilkufid,

Ja mõnda sünta soowi täites

Lõid hinges päha pilkufid.

Müüd aga kõik on mööda, mööda! —

„Siitfaadik!“ ütled, „olgu küll.“

Ei kauemine taha jääda

Sa reikseltsiliseks mul. —

Nüüd seisame sin teede arul,
Kus wiimne lahkumine käe';
Jään üksi wintsutada marul,
Ei teine teist me enam näe. —

Jää terweks! mine saada teist;
Üht kallist kannu käte pääl,
Ja puista elu ehte-õist
Ka minu osa tema teel.

Jää terweks! — kui film pisarates,
Kui rind nüüd walust lõhkebg,
Ei fiski kaeba nurisetes. —

Jää terweks! — Taewas tahtis nii!

Ettevaatus.

Sias hoovus vaikne wesi,
Kaldal kauni neiu küsi
Õrnaišt õitešt pürga punus,
Kellal häälel suu tal sõnus:

„Kallim, kaugelt sõua, sõua)

„Siit, sest läikwast lainešt juna

„Kosutust saab kuiwand suule,

„Magusaks teeb musuhuule!“

„Kesse teab, ehk see ei lähe, —

„Mul kui hirm ta eest on wähe.““

Marjult wastuseks tal tuli,

Igatsetud süälgi oli. — —

„Kallim, kuidas? — sa ei julge?!

„Ojake ju hõbe selge,

„Ei wõi sünnitada paha,

„Ega mingit kahju teha. . . .“

„Selge küll, ja wärske, hea,

„Aga hiski — mine tea, —

„Kui sa film ta hise waatis,

„Maft ehk nõiduf wäge saatis!““

(Poola laul, wabalt eestistatud.)

Kõige kallim.

Kes wiiks mind üles Muunamäe tippu,
Ja näitaks kuningriigid, kel ei lõppu,
Ning ütleks: võta, himustab su süda,
Ehk tead kallimat, his wali seda.

Jah, walin, kostaks, ei maailma taha,
See võta endal, pane krooni päha,
Mul sellest kallim, wennake, oh usu,
Du esimene hella mõrsja mu su. —

Tähed tähtel kosjas käigu,
Ingel inglil armu wiigu;
Õiekene muru pinnal
Õilmitsegu õie rinnal. —
Inimese elu tõe de,
Sellepäraht, wend ja õde,
Tahad et sul seltsiline,
Wali selleks — inimene! —

Mit kuidas soovid ja!

Ja waikid küll, su mõtet hiski tean;

Noh, nagu soovid, peab see sündima,

Mis tundusega? — ära küsi ja

Ma sinule nüüd tunnistama pean:

Ma annan tagasi kõik waated wagan,

Kõik pühad pilgad, mis su hini silm

Mul heitis hingesse, — mu töötud ilm....

Too tõe ligi, kui neid teisel jagad!

Kui olen sulle nagu külaline,

Kel' osaks waewalt saab su sallimine,

Ja häbenen mu seltsis leiba murda.

Ei kerjada his raasukesi taha,

Mis mõne rikka lanalt lang'wad maha,

Waid eunemine wõiu ma nälga surdo! —

Pidul.

Hulk õnnelikka koos on pidatalus,

Et sõbra hülipüha mälestada. —

Nad mängivad ja tantsivad wõlmata,

Seft rõõmustama sõber neid ju palus. —

Süäl kirjus ringis, lekestiku salus

Kaks õrna käekeft wõtwad wäikse oda

Ja pistwad nooremehe rinda seda,

Et katfuda, kas teraw küll ja walus. . . .

Jah, oli teraw, horda läks ka katfe,

Seft oda puntus südamesse otfe —

Megajalt nõrgub haawaft were woole.

Kuid noormees kannatab, ei fiiski karju,

Waid peidab haawa kui ka walu warju,

Ja jätab parandamist aja arsti hoole.

Kus ju kodu?

Oh kuulus õigus, kus ju kodu,
Kus elad sa, mis rada käid?
Ju ammu, ammu otsin seda,
Ei hiski õnneks juhtu leid.

Arm, headus, auusus, häälekõla,
Et truudus maksab, muinasjutt,
Sel maksin usalduse wõla,
Sain palju, palju peietud.

Seft seda luuleknju kena,
Eud salgades ma orjasin,
Mis lain see palgaks? Paha sõna,
Ja laimu põlgduft korjasin!

Seft tõuseb tahtmata wa'ht mõte

Rui wari pime pilwe eel

Ja kannab küsimist ette:

Miks tallud siis sel kitsal teel?

Oh madal mõte, kangel hoia!

Ual kostar; miks sa kiusad mind!

Ei sa siin hella Cewat leia,

Siin mehe mõte mehe rind!

Ühskõik mis juhtub, kannatada

Ma wõiu, ei ehhita mind see,

Ei ohi kõrwalista rada,

Mu oma kuldne otsetee.

Naine ja abikaasa,

Oh kui kerge asi, naine võtta,

Lihitne tuttav toimetuse viis:

Meinul, kes sind sallib, kosja tõtta,

Altarile t'aga mine siis. . . .

Õpetaja loeb palve sõnu,

Ena paueb mõrsjal' pähe tanu. —

Naine käeski, et lase olla.

Aga abikaasa omandada,

Magu sõna tõe tähendus,

See on raske, igakord weel seda

Ei too kahe wormlik ühendus. —

Valmista wend, kui see samm sul astu

Paradiisi kui ka põrgu vastu; —

Teadmata, kumb üks wõib lahti tulla.

Koit wõi eha?

Ja üle kauni ingli pale
Mäen roosi puna ilusat
Ma ikka tõuswat nähtawale,
Kui pilk meil pilku trehwawad.

Oh kaunis, kaunis on see näha,
Ehk seda küll ei tea weel,
Kas see on kustuw õhtu eha,
Wõi tõusew koit mu eluteel.

Kas tõuseb selle järel päike,
Mul ilma paradiisiks loob.
Ehk pime õõ saab katma kõike,
Oh, kes mul sellest teadust toob?!

M i k s ?

Oh õhtu, kui õndsuse hõlma
Kõik kalliste kaifutad sa,
Tood rahu, tood hingust maailma,
Tuo rahu mu rinnasse ka!

Miks waatad, film, sagedalt, kiirelt,
Siit üle metsa ja mäe,
Kust eha-täht pilwede piirelt
Meil ütleb: ju rahutund käe.

Miks hellaste hingesse käiwad
Mul igatsas, salaja suud;
Oh oleks, oh oleks mul tiiwad,
Kes sinna kannaksid mind!

Kolm lille.

Kolm lille nooraf nurmelt kaasa wõtsin,

Kui tormilise eluteele tõtsin:

Üht kinkis kallim, teise sõbra käsi,

Ja kolmat helde emakene is. —

Ma ütlesin: kui andja süda truun,

Ta lilleke nii kaua õitsegu! --

Pea õnn ja rõõm mul pisaratel uppus

Ja lootus unenägu kust'ma kippus.

Süäl närtsis eesti siis sõbra õis;

Ka armsakeste and see järel käis.

Kuid haljaks jäi mu ema õiekene,

Ju tema arm siis ainult igawene!

(Bocharjefstiemicz'i Poola laul.)

Sa mõtle seda.

Määd nurja mõni ettevõte,
Ehk juhtub teistiti kui mõte,
Siis on sa esimene hüüd,
Et saatusel see juures süüd.

Sa kaebaja, ka mõtle seda,
Et seega tallud ekfirada,
Sest oma kindel „ei“ ehk „ja“
Mõib saatust sage'lt juhata.

Wanajõnad.

a.

"Ilu ei wõi patta panda,
Kaunist katelase kanda" —
Õeldi rahwa targast sõnast,
Ilu alandawalt wanast.

Õde küll, kuid siiski aga
Üksipoolne sõna wäga,
Sest et toit, mis katel keedab
Sinu ühki keha söödab.

Agas king ka tingimata
Tahab toidul kosuneda,
Ja see kalli hella elu
Toit on — kaunidus ja ilu.

b.

„**W**aikne wesi, sügaw põhi,
Warjab palju kavalusi —
Seda usalda' ei tohi . . .
Kuulen tihti awaldusi. —

Olgu sügaw, waikne wesi,
Siiski selge, läbi näed,
Mäikeses paadis tasakehi
Kohjuta seft üle läed.

Aga wahetpidamata
Kained tiigis lagedal
Lööwad üles musta muda
Põhjust, mis on ligidal.

Tõnsel, mõõnul, rahutusel,
Mäed süäl laineid liikuwaid,
Wastu kallast wahutusel
Pildwad pori pisaraid.

Kumb siis parem, sellest arwa,
Kas üks selge sügaw tiik,
Wõi ehk madal muda karwa
Lainetaja sopa loik.

c.

„Härga sarwest, meesta sõnast!“

Õpetati juba wanast.

Abielu siidi sidi,

See on naise püha pide.

Aga tänini weel praegu

Otsitakse ilmaaegu

Ühte tarwilikku leidu:

Millest pidada wõiks — neidu.

d.

Manafõna ütleb nõnda :

„Rahju wõib meil tarkust anda.“

Õõhi küll, mu tunnen pea,

Aga siiski pole hea :

Rahju sain ma kannatada,

Wõisin küll se'ft targaks saada,

Kuid see tarkust põlgan ma,

Silja ja liig kallis ta.

e.

"Heategu ikka kasu kannab,"

Kui ka unustatud saab kõik muu;

Nõnda armast õpetust meil annab

Manafõnas muistne rahvasuu.

Kannab kasu! — Ei ma hakkle mitte,

Sagedaste küll — kuid ometi

Oleks siiski ehkiline mõte,

Kui me arvaks, et see ikka nii.

Ühes kohas waeuvalt kohust täitfin,

Mis ei maksa rääkidagi sõnu,

Selle läbi sõprust, lahkuft wõitfin,

Ja sain ootamata hulga tänu.

Teise kassuks kaua trundusega,
Kõik mu tööd ja jõudu ohvriks tõin,
Kuid sääl tasumine oli aga,
Et ma wiimaks võimata weel sain.

Selle läbi selgeste on näha:

Seateost ainult kassu saad,
Kui sa leiad sellel õige koha,
Muidu pärlid wette pillutad. —

W a b a.

Nad peavad wabaduse laulupidu,

Ja kiidu kõnehid tal kandwad palju,
Ming ütlewad, et see on kindel kalju,
Kus küljes juurdub ilma õnne-idu.

Jah, isamaa, sa õnnelik, ei sidu
Sind enam wõera wägiwald, mis walju,
Sest lae tänulaulud taewa helju,
Et katkenud on wiimne kõite kidu.

Ka waba, waba sina nüüd mu süda. —
Kuid imelik, — see polegi nii hea,
Sest nagu täürita end tunnen merel.

Ja tundmus halb on, nii et aimamata
Silm nutab, — miks? — ma isegi ei tea,
Ming ikkab sala — si demete järel.

Tuttaw asi.

Paraku, on lugu ikka nõnda:

Kui wiid sõbra tutwa perekonda,
Lakkus jagataks' süäl hohe poolteks,
Parem pool saab uuel' tutwal', aga
Ise leppima pead vähemaga;
Pea jääd koguniste kumbe hooleks!

Õh ei tea . . .

Maatan akenast unustale,

Näen süäl käijaid mitu sada,

Näen weel mõne tutwa pale,

Mõnda wõingi teretada. — —

Läh'wad tunnid, lähwad päewad,

Läh'wad nädalad ja kuudgi. —

Silmed tutwaid, wõeraid näewad,

Näewad muudatust mõnd' muudgi. . . .

Silmaist läinud, meelest läinud,

Kadund kõik, kui rohul kaste,

Mida täna filmad näinud,

Homme unund igaweste. . . .

Äga lahket lapse pilku,
Mis mul toona waatis vastu,
Ei mu filmi enam wilku, — — —
Meelest hiski see ei kustu. —

Oh ei tea, kus on ta jäänud?
Kas ehk kadestate keeled
On ta ära hirmutanud,
Või on aeg ju muutnud meeled?

Käsimine kurb ja raske,
Kust võib sellel kostust saada?
Kuskiltki! — Oh mõtted laske,
Laske unenüüd kord jääda!

Karshusefelti liige.

Karshusefelti liige

Ju mõnda aega ma,
Ja mis ma töotanud,
Kõik kindlast pean ka.

Kuid siiski korra juhtus,
Et terve felti ees
Mul noomituse andis
Ta wali esimees.

Ta ütles, et ma olla,
Nii kuidagi selgest näis,
Ju ilma sglgamata
Juust porojommi täis.

Ma palun, panen vastu
Ja wabandan, et nüüd
Mu joowastusest pole
Ma karjajalgul süüd.

Ka pole süüd mul endal,
Waid süüdlane on süäl,
See punapalgel piiga,
Kes waatis minu pääl

Ta siiski maast lendas
Mu südamesse nool,
Ja sest ep' joowastanud,
Mind õnne alkohol.

Kui seltsi poolest seda
Mul patuks pantakse,
Ju awalikult laitus
Seepärast autakse.

Siis tule, piiga, parem,
Ja läh'me ära siit
Kus enam tüli teha
Ei wõi meil teiste riid.

Kas' joomastes siis wiibi
Mu pääl su sinisilm;
Ei kaineks saada taha,
Kas sõitleb terve ilu.

Ära ole maia!

Ära ole muu maia,

Kui sa liigud lille aias;

Õrnad õied, et neid näed,

Sulu suu ja kaitse käed,

Imesta neid ilusaid!

Ästud sellest keelust üle,

Karistus ei kaugel ole; —

Tead, kui isa Adam ekhis,

Miska oma maist maksis: —

Miaht wälja sedamaid! — —

Tulewik, mis tood sa minul' ?

Temoga kord kahekest,
Nagu unustades ilma,
Müübime, käes küfi
Sõnata, film waatis filma.

Torm kiis waikis, tundemerel
Õõtsus laine õndsamaste,
Pisar nagu pikke järel
Langes laugelst tasakeste.

Miks sa laugel pisar-laine,
Kui ou õigus hõiskamisel?
Miks sa tungid tundmus teine
Kinda waiksel walatusel?

Miks? — Jah miks!? — Oh küsimine,
Kes võib sellel vastuft anda?
Pisarad. . . Öuu. . . — Imeline, — —
Ei wõi waikides neid kanda.

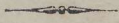
Sing kui rohkem ihkaks täüda,
Süda küüb salafõnul:
Kauaks võib see nõnda jääda,
Tulewik, mis tood sa minul?

Iuhatus.

		Lehek.
1.	Kurmett ja niidult	3
2.	Õiglane, õnnelik	4
3.	Unusta!	5
4.	Mu pääle ära laeba	6
5.	Alu ja woorus	7
6.	Siiski tea	8
7.	Silja!	9
8.	Ruhu?	10
9.	Sinilillele	11
10.	Siin wareded	12
11.	Wõta tagasi!	13
12.	Ära kittle!	14
13.	Tule talweke	15
14.	Madal rind	16
15.	Armu tasugu auusus	17
16.	Järwe pääl	18
17.	Kewadene unenägu	20
18.	Sariduse wastalisele	21
19.	Siis nuhtle mind	22
20.	Wõõda!	23
21.	Kallis lotus	24
22.	Ulf, isamaa ja armaustus	26
23.	Kerge	27
24.	Lahkaja	28
25.	Unes ja ilmsi	30
26.	Kõrksa najal	31
27.	Luuletaja oja	33
28.	Ära küsi!	35
29.	Truu seltsimees	37
30.	Õnnetu	39
31.	Millal?	40
32.	Ühes — põues	41
33.	Õlu lainetel	43

34.	Unustamata õhtu	44
35.	Lennab sinna	46
36.	Ära kahle	47
37.	Weel kannata!	48
38.	Sa effid!	49
39.	Lootusele	50
40.	Etfitus	51
41.	Nuta!	52
42.	Ma tunnen	53
43.	Kõik jõuan kannata	54
44.	Lahkumiseks	55
45.	Jää terweks!	57
46.	Ettevaatus	59
47.	Kõige kallim	61
48.	Paras!	62
49.	Nii kribas soovid ja	64
50.	Pidul	65
51.	Kus ju kodu?	66
52.	Maine ja abikaas	68
53.	Miks?	70
54.	Kolm lille	71
55.	Ka mõtle seda	72
56.	Wanadsõnad. a)	73
57.	" b)	74
58.	" c)	75
59.	" d)	76
60.	" e)	77
61.	Waba	79
62.	Tuttaw asi	80
63.	Oh ei tea	81
64.	Karstufeseltji litge	83
65.	Ära ole maiaas!	86
66.	Tulewil mis tood ja minu?	87

EA 11.604

RAA!

RAA!
16.500

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

1 0100 00075062 6